

Tietosuojavastaava Jarkko Reittu

4.12.2019

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Valiokuntaneuvos Harri SintonenViite: Lausuntopyyntönnö 3.12.2019/HE 95_2019 koskien potilaslain 13 §:n 5 momentin voimassaolon jatkamista
1.4.2020 saakka**Lausunto potilaslain (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992) 13 §:n 5 momentin voimassaolon jatkamisesta 1.4.2020 saakka**

Toisilain (Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä 552/2019) säätämisen yhteydessä potilaslain 13 § 5 momentti kumottiin 1.1.2020 alkaen. Potilaslain 13 §:n 5 momentin perusteella Terveiden ja hyvinvoinnin laitos voi myöntää luvan potilasasiakirjojen sisältämien tietojen luovuttamiseksi tieteellistä tutkimusta ja tilastointia varten. THL:llä ei ole enää 1.1.2020 alkaen potilaslakiin perustuvaa lupatoimivaltaa. THL:n lupatoimivaltaa potilastietojen osalta ei voi myöskään perustaa julkisuuslakiin, koska potilaslaki on erityislaki, missä edellytetään nimenomaista laintasoista sääntelyä potilastietojen luovuttamiseksi esimerkiksi tieteelliseen tutkimukseen.

Toisilain 60 §:n 9 momentin ja 44 §:n 1-3 momentin mukaisesti myös potilasasiakirjoja koskeva lupatoimivalta alkaa tietolupaviranomaisen eli Findatan ja yksittäisten rekisterinpitäjien kohdalla 1.4.2020 alkaen. Käytännössä THL, Findata tai yksittäiset rekisterinpitäjät, kuten sairaanhoitopiirit, eivät voi myöntää lupia potilastietojen käyttämiseksi tieteelliseen tutkimukseen ilman merkittävää riskiä lupatoiminnan lainvastaisuudesta 1.1.2020 – 31.3.2020 välisenä aikana. Lupatoiminnan keskeytyksellä on välittömiä vaikutuksia Suomen kilpailuasemaan haettaessa kansainvälistä tutkimusrahoitusta. Lisäksi keskeytys aiheuttaa lupahakemusten ruuhkautumista muutenkin haastavassa Findatan toiminnan aloitustilanteessa.

Kansainvälisen tutkimusrahoituksen ja Suomen tutkimukseen liittyvän kilpailuaseman turvaamiseksi, Findatan toiminnan edistämiseksi ja lupapäätöksistä vastaavien virkamiesten oikeusturvan varmistamiseksi on välttämätöntä, että potilaslain 13 §:n 5 momenttia koskevaa siirtymäsäännöstä muutetaan siten, että potilaslain 13 §:n 5 momentti olisi voimassa 31.3.2020 saakka.

Tietoylijohtaja

Pekka Rissanen

Tiedonhallintajohtaja

Aleksi Yrttiaho